

Kunningaskriv frá Tryggingar- sambandinum

Um ársskiftið sendi Tryggingarsambandið Føroyar faldara í hvørt hús í Føroyum. Í hesum faldara varð greitt frá, hvussu tryggingin nú var skipað, eftir at broytingar vóru gjørdar innan akfars-tryggingina.

Í sambandi við, at broytingarnar í ávisan mun ikki eru skiltar rætt, og at tryggingartakararnir hava nakar spurningar, sum ikki eru nevndir í faldaranum, sendir tryggingin hesa frágreiðing um broytingarnar, og um orsøkina til broytingarnar.

Neyðug broyting

Tær figgarliga trøngu tíðirnar í samfelagnum hava eisini sett sín spor á tryggingarøkinum.

Tryggingargjöldini fyri akfór minkaðu í 1990 við kr. 3 mill., samanborið við 1989.

Henda minking helt fram í 1991 og óktist fyri hvønn mánað, og varð mett út frá støðuni, tá árið var hálvrunnið, at tann samlaða minkingin fór at verða rættuliga umfangandi. Tá skaðarnir ikki minkaðu tilsvarandi við tryggingargjöldunum, varð tað hildið at vera óráðiligt bara at lata støðuna standa til, men at okkurt mátti gerast fyri at venda gongdini.

Høvuðsorsøkinar til hesa stóru minking eru m.a.

- at eftirstøðurnar óktust
- at nýtekingar av bilum nærum steðgaðu upp
- at tryggingartakararnir í størri og størri mun lækkaðu teirra skrokktrygging til tað lægst møguliga

Tann samlaða minkingin í tryggingargjöldum fyri akfarstryggingar var fyri 1991 kr. 12 mill.

Hesar umstøður vóru orsök til, at Tryggingarsambandið fór at endurskoða verandi akfars-trygging. Ymsar skipanir í grannalondum okkara hava síðan verið kannaðar, við atliti til hvør av hesum skipanum er best eigna í Føroyum. Tann skipan, sum er lýst í fyrr nevnda faldara, er tann, ið mett var sum tann frægasta.

Broytingin

Tann gamla skipanin kann lýsast á henda hátt:

Taka vit tveir bilar av sama slagi og merki, har tann eini bilurin er nýggjur og hin bilurin er t.d. 3 ára gamal, so rindar tann nýggi bilurin tryggingargjald eftir nývirkjunum, sum bilurin er skrokktryggaður fyri, men tann 3 ára gamli bilurin rindar tryggingargjald eftir ti skrokkaðum, sum tryggingartakarinn hevur niðurstett tryggingarhæddina til.

Hesir báðir bilar fáa nú sama skaða, t.d. kr. 50.000,-. Fyri at umvæla skaðan uppá tann nýggja bilin, rindar tryggingartakarinn í hesum føri eitt hægr tryggingargjald enn tann, sum hevur tann 3 ára gamla bilin.

Í Føroyum er støðan tann, at uml. 70% av skaðunum, sum henda, eru so nevndir partvisir skaðar, t.v.s. restin — tæy 30% — eru totalskaðar.

Hetta domið virsir tað skeiva býtið, sum tann gamla skipanin hevði við sær. Við hesi nýggju skipanini er rættað uppá tað skeiva býtið, soleiðis at tryggingartakararnir nú rinda tryggingargjald í mun til teir skaðar, ið kunnu henda, og ta skaðumvæling, sum stendst av hesum.

Høvuðsbroytingin í tryggingarskipanini er, at akfór ikki longur eru tryggjað við eini fastari upphædd, so sum var í gomlu skipanini.

Við tí nýggju skipanini eru bilarnir bólkaðir upp í 5 bólkar.

Avgerandi fyri í hvønn bólík bilarnir eru settir, hevur verið stødd og nývirkjun á bilinum. Bilmerkið hevur ongan týdning havt í hesum sambandi.

Fyri hvønn av hesum bólíkunum er lógð inn ein vegleiðandi upphædd, sum er nývirkjun av bilinum + eitt ávíst prosent, tal, sum svarar fyri eini óking av virðinum á bilinum, ið kann vera innanfyri tað fyrsta árið.

Samanborið við ta gomlu skipanina, er ikki longur talan um, at bilurin er skrokktryggaður fyri

eina ávísu upphædd, har tryggingartakarinn setir støddina á upphæddina, men at bilurin við tí nýggju skipanini er skrokktryggaður, og er skyldan hjá tryggingini við partvisan skaða, at seta bilin aftur í sama stand, sum áðrenn skaðin, og við totalskaða, at endurgjalda skaðan til virðið av akfarinum.

Fyri bilar, sum eru yngri enn eitt ár, og har skaði er størri enn 50%, veitir skipanin hesum bileigarum nýggjan bil av sama slagi og merki.

Somuleiðis ber henda broytta skipanin eisini í sær, at ein tryggingartakari óngantið kemur í ta støðu, at bilur hansara er undirtryggaður.

Leggjast kann afturat her, at skipanin longu hevur vart teir fyrstu tryggingartakararnar fyri at koma í slíka støðu, við tað, at skaðar eru fráboðaðir, har bilurin eftir gomlu skipanini víldi verið undirtryggaður, av tí at tryggingartakarinn hevur lækkað skrokkaðhæddina óv nógv, men við tí nýggju skipanini, sum er komin í gildi fyri hesar bilar, eru hesir í ta støðu at fáa fullt endurgjald.

Í mun til skipanirnar kring okkum, hevur Tryggingarsambandið á sannað, at tað ikki er rætt, at ein eldri bilur (sum er eldri), skal rinda tað sama í tryggingargjaldi sum ein nýggjur (bilur).

Ti er innløgð ein skipan um aldursfrádrátt av bilum fyri hvørt ár, soleiðis at Tryggingarsambandið sjálvt nú niðurskrivar virðið á bilinum, og harvið verður tryggingargjaldið sett í mun til niðurskrivingina.

Virðið verður niðurskrivað við ávisum prosenttali fyri hvørt ár, og er tann samlaða niðurskrivingin, tá bilurin er eldri enn 10 ár 57%, sett í mun til nývirkjun.

Tryggingargjaldið

Tað var okkum þúra greitt, at umleggingin av skipanini fór at hava stórar hækkingar fyri summar bólkar, og tí harmaði tað okkum almikið, at verða

noydd at seta hesa skipan í verk.

Størst er hækkingin hjá teimum, har skrokktryggingin hevur verið niðurskrivað rættiliga nógv, meðan hækkingin minkar í sama mun, sum skrokktryggingin ikki hevur verið niðurskrivað.

Sum dømi kann nevast, at bilur frá 1983, skrokktryggaður fyri kr. 30.000,-, eftir gomlu skipanini rindar kr. 466,- í tryggingargjaldi á 11. avsláttarstigi.

Tryggingargjaldið fyri henda bil, ið er í bólki 3.0 við sjálvabýrgd 0, verður eftir tí nýggju skipanini á 11. avsláttarstigi kr. 707,-, t.v.s. ein hækking uppá 52%.

Fyri nýggjan bil, sum eftir gomlu skipanini var skrokktryggaður fyri kr. 178.000,-, hevði tryggingargjaldið á 11. avsláttarstigi verið kr. 1.165,-, meðan tað eftir tí nýggju skipanini verður kr. 1.217,-, t.v.s. ein hækking uppá 4%.

Fyri aðrar tryggingartakarar eru tryggingargjöldini lækkað, og er tað serliga fyri bilar, at skrokkvirðið eftir gomlu skipanin stendur til eitt hægr virði enn virðið fyri tann bólík, hesir bilar standa bólkaðir í, í nýggju skipanini.

Hvat fæst fyri tryggingargjaldið?

Eitt er at tosa um tryggingargjald, og um tað er høgt ella lágt. Ein annar spurningur er, hvat er tað, sum ein rindar tryggingargjald fyri.

Í hesum sambandi halda vit tað vera rætt enn einaferð at vísa á, hvat tryggingin bjóðar tryggingartakarum sínum, og hava vit roynt at

greitt frá hesum í fyrr nevnda faldara.

Tryggingargjöldini lækka í 1993

Hóast fleiri tryggingartakarar uppliva hesa stóru hækking í 1992, er vert at vísa á, at tryggingargjaldið fyri teir tryggingartakarar, sum ikki eru komin á 11. avsláttarstigi, lækkar við høvuðsgjaldsdag í 1992, treytað av, at eingin skaði hendir.

Tryggingarsambandið hevur ongantíð um at broyta tryggingargjöldini fyri 1993 og merkir hetta, at tryggingargjaldið herumframt lækkar pr. 1. januar 1993 fyri bilar yngri enn frá 1981, í sam-

band við aldursfrádráttin.

Fyri bilar t.d. frá 1991, verður tryggingargjaldið í 1993 roknað eftir talvu fyri 1990.

Eins og í 1991 kemur Tryggingarsambandið um miðjan desember 1992 at rinda pening til tryggingartakarar á 11. avsláttarstigi.

Rættleiðing

Tað harmar okkum at skeivleiki er komin í á síðu 10 í faldaranum viðvíkjandi útrokning av tryggingargjaldi fyri bilar eldri enn 1983. Frádrátturin, sum roknað skal út frá í sambandi við hesar bilar, skal vera soleiðis:

Bilar frá:	Aldursfrádráttur av 1988 talvuni:
1983	+41%
1982	+47%
1981	+52%
1980 og eldri	+57%

Vit vóna við hesi frágreiðing at hava svarað tryggingartakarum okkara uppá ivasurningar, sum kunnu standast av broytingini.

Tórshavn,
tann 15. januar 1992
Tryggingarsambandið
Føroyar
Bjartur Dalsgaard
Varastjóri